

8 | Cova de Sant Miquel

© Iñaki Relanzón

La cova de Sant Miquel, també coneguda com a “cova fosca” o “cova del drac” es va descobrir el 1836 i està constituïda per una única galeria de direcció NE-SO i paral·lela a la cinglera. Presenta un desnivell pràcticament nul i un recorregut total d'uns 50-60 metres de longitud. Es tracta d'una cova formada a partir de tova calcària. La tova calcària és el producte de la precipitació del carbonat de calci en aigua a temperatura ambient i sovint conté microorganismes. Molts cops s'ha utilitzat erròniament i com a sinònim del terme travertí, que fa referència a carbonats que es precipiten en aigües hidrotermals, calentes i normalment sense microorganismes.

Dins els dipòsits de toves calcàries presents a la vall del Tenes s'han desenvolupat dues tipologies de coves: les

coves formades dins dels cossos tovacis i les coves formades en balmes. Les primeres són conseqüència del creixement irregular de les toves i de la gran porositat que presenten, que fa possible que dins les toves s'hi formin cavitats. Com que les toves són roques fàcils de tallar, habitualment aquestes cavitats han estat eixamplades per l'activitat humana, i s'hi han excavat galeries i cambres per generar espais per a usos diversos.

Un segon model de coves es forma com a resultat del creixement d'una cortina de toves just davant d'una balma. La cova de Sant Miquel en seria un bon exemple. En aquesta cova la tova ha acabat cobrint tota la balma. Es tracta de creixements de toves que tenen un desenvolupament vertical en el sentit de la gravetat i que for-

men parets que acaben aïllant les balmes de l'exterior i hi deixen una cavitat al darrere. Una vegada la balma queda aïllada de l'exterior, s'hi desenvolupa un ambient càrstic amb formació d'estalagmites i estalactites que cobreixen la part interna de les parets.

La cova no té potencial arqueològic, ja que ha estat completament modificada amb estructures modernes i infraestructures per fer-la visitable, però té un alt interès didàctic pels processos geològics actuals de formació de toves calcàries.

Un dels grups zoològics més interessants presents a Sant Miquel del Fai són els ratpenats. Entre les espècies que hi viuen destaquen les més vulnerables, bàsicament cavernícoles, com el ratpenat de cova (*Miniopterus schreibersii*), trobat a la cova de Sant Miquel; els tres ratpenats de ferradura (el gros, *Rhinolophus ferrumequinum*; el mediterrani, *R. euryale*, i el petit, *R. hipposideros*); o algunes espècies de ratpenats raters com el de musell llarg (*Myotis myotis*), el de peus grossos (*M. capaccinii*), el d'aigua (*M. daubentonii*) o el d'orelles dentades (*M. emarginatus*). Aquests ratpenats cavernícoles estrictes ens aporten informació de possibles colònies residents en altres cavitats i balmes de l'Espai Natural de Sant Mi-

quel del Fai. La identificació del *Rhinolophus euryale* és especialment important, ja que es coneixen pocs refugis potencials per a aquesta espècie, actualment una de les més amenaçades.

© Iñaki Relanzón